

Zorg voor jeugd in detentie!

Mevrouw mr. H.A. Gerritse

Dilemma: een jongere wordt aangehouden op verdenking van het plegen van een zwaar delict. Hier doet het dilemma zich voor: deze jongere te straffen en/of behandelen als kind of als jongvolwassene? Hoewel nog geen achttien jaar oud, ontpopt de verdachte zich als door de wol geveerd. Daarbij moeten we goed bedenken dat er vele typen verdachten zijn, die sterk van elkaar kunnen verschillen. Denk b.v. aan de minderjarige verdachten in de zaak-Yasmina, of de Facebook-moord. Een ander dilemma is het belang van de maatschappij vs. de privacy van de verdachte. Zo kunnen de mensenrechten botsen met de belangen en de doelen van het strafrecht.

Wat opvalt is dat veel kinderen één of meerdere stoornissen hebben. Veel van deze jongeren vallen daardoor tussen wal en schip. Het toeval bepaalt min of meer hoe de jongere in het systeem terecht komt: civiel dan wel strafrechtelijk. Een rechter beschikt in het strafrechtelijke traject over minder mogelijkheden tot behandeling en begeleiding. Bovendien leidt een civiel traject niet tot een strafblad, waardoor de toekomstmogelijkheden van de jongere beter zijn. Veel zaken zijn niet geschikt om door middel van het strafrecht te worden opgelost, net zoals veel zaken niet geschikt zijn om door de overheid te worden opgelost. Een probleem is ook dat de ouders vaak hun verantwoordelijkheden niet nemen. Daarbij is de rechter gebonden aan het verzoek dan wel dagvaarding die hij krijgt voorgelegd. Dat betekent dat je als rechter niet kan of mag ingrijpen, omdat er geen concreet verzoek voor ligt vanuit de ketenpartners.

Resocialisatie kan een groot probleem zijn. Sommige ouders zijn niet bereid zijn om de problemen van hun kinderen onder ogen te zien, en willen geen medewerking verlenen aan een effectieve resocialisatie, waarin hun eigen rol ook ter discussie kan komen te staan. De rechter moet dit gegeven meenemen bij het opleggen van een straf of maatregel.

Vaak kan tijdens leerplichtzittingen al worden gezien dat kinderen (beginnen te) ontsporen. Dit wordt signaalverzuim genoemd. Dergelijke gevallen zijn vaak erg moeilijk te beïnvloeden. Soms is ook sprake van een motivatieprobleem bij de behandelaars.

Bij Marokkaanse ouders zien we vaak een ander opvoedingspatroon dan in Nederland gebruikelijk is. Kinderen van Marokkaanse afkomst worden vaak door de gehele gemeenschap opgevoed. In de eerste jaren van hun leven is de opvoeding vaak erg vrij, vervolgens worden de kinderen meer ingeperkt. Bij Nederlandse kinderen is dit vaak precies andersom, zodat het geven van meer verantwoordelijkheid op de middelbare school leeftijd juist een averechts effect heeft. Al met al is de zorg voor jeugd in detentie een probleem met vele aspecten.